

Izhaja vsako soboto zjutraj.

Uredništvo „Zarja“ je v Trstu
ulica del Fabbri, št. 2, III.Tjtu je treba nasloviti vse roko-
pise, ki naj se objavijo v listu.Kopirisi se ne vračajo. —
Ne frankirana pisma se ne spre-
jemajo.Poštno-branilnični računa
štev. 64439.

ZARJA

Upravništvo „Zarje“ je v Trstu
ulica delle Poste štev. 9. Spre-
jema naročnino, inserato in
reklamacije. Naročnina „Zarje“
je za vsa leta naprej po pošti
K 6.— za pol leta K 3.

Posamezne številke po 6 vin.

Cena inseratom je 10 vin. za
enostopno petit vrsto. Pri več-
kratnem objavljenju primeren
popust.

Interkonfensionalizem.

V zelo uvaževanem teološkem časopisu „Linzer Theol. prakt. Quartalschrift“ (1909, 668) čitamo o neki čudni zahtevi saksonskega učiteljskega društva. Njegov predsednik zahteva, naj bi se verski poduk predaval brez ozira na konfesijo in dogmo. To je za katoliške in pedagoške načelnike.

O jasnem, preciznem veroizpovedanju seveda v taki šoli bi ne moglo biti govora. Kako naj bi? Pedagoška načela posameznih učiteljev so lahko zelo različna in kar se tiče psiholoških načel, si sicer učitelji in učenci morejo konstruirati „vero“, ki odgovarja njih strastem, v najboljem slučaju njih „srečo“, ki pa ne zadovolji človeka, v kolikor je razumno bitje (ens rationale). Ker je pa človek po svojem bistvu razumno bitje, mora biti tudi njegova religija v razumu, ne pa zgolj v sreči ali pa čista pedagoška dresura.

Da je religija človeku kot posamezniku in kot družabnemu bitju potrebna, je tako jasno, da tega ne marajo tajiti niti njeni najhujši nasprotniki. Oni sami morajo priznati potrebo vere: ker pa tajijo nadnaravno razodetje, morajo priti do žalostne posledice, ki hoče neko „človeško“ religijo, ki bi naj slonela na božjem avtoritetu temveč samo na psiholoških in pedagoških načelih!

To je velika zmota; sicer pa o njej nečemo dalje razpravljati, ker menimo, da je ob enem tudi... jasna zmota.

Slične zmote, četudi ne v tako ekstremni obliki, se vtihtapijo prav lahko tudi med sicer krščansko misleče elemente. Prav v zadnjih letih se je posebno med nekaterimi delavskimi organizacijami in društvi začel naglaševati samo krščanski princip, zapostavljalo se je pa katoliški princip, češ, tako se bo pri-

vleklo k sebi tudi protestante in pa druge.

Okoli Velike noči se je zgledilo, da je Pij X. rekel zastopstvu nekega katoliškega društva iz Nemskega: „Odobrujem, da vršite v krščanskih delavskih zadrugah tako uspešen apostolat in da delujete skupno s protestanti za ohranitev kršč. misli.“

To vest pa je „Osservatore Romano“ kmalu dementiral. Papež se ni tako izrazil. — In res: v javnem delovanju ne smemo zapostavljati katoliškega načela. Če to storimo, smo na zgubi le mi. Oni, ki ne čutijo popolnoma z nami, se bodo veselili le v toliko, da ne povdarjamo katoliškega načela, da bi pa k nam pristopili ni verjetno.

Windolph dokazuje, da je bila velika zmota verjeti, da bodo protestantski delavci, ako se ne povdarja konfesijonelni značaj, kar tekli v krščanske delavske zadruge. — In res: dejstva potrjujejo njegov nazor. Nekatoliški voditelji zahtevajo od katoličanov, naj bodo ti le bolj „širokega srca“, oni hočejo, da jim pridemo v vsem nasproti, da bi pa oni storili le eden korak napram nam, tega pa ni pričakovati. To je popolnoma odkrito priznal protestantski župnik v Nürnbergu Schiller, ko je rekel: „Od evangeliških veroizpovedanj ne vodi noben most k Tridentinu in Vatikanu. Tukaj je prepad, čez katerega ni rešilne poti.“

Iz tega lahko sklepamo, da ne bomo vlogili ribice, ako vzamemo iz trnke besedo „katoliško“.

Varovati se moramo torej onih pogubnih fraz, ki dišijo zelo, pa zelo po verskem indiferentizmu: „Saj smo vsi Kristjani“, „vsak naj časti Boga, kakor se mu zdi“, „saj imamo vsi istega Boga“ itd. Res je: osebe moramo ljubiti, tudi če so druge vere nego je naša; toda da bi pri tem postavili svojo katoliško vero na isto stopinjo z drugimi, da bi druge vere priznali kot enakoveljave..., tega ne smemo nikoli.

njegovega posestja, tja čez vrhove gora, na katerih počiva krasno nebo.

Človek si želi tja, kamor ga vleče srce. Bogataš Rodriguez je imol edino hčerko, Marijo po imenu.

Pred tremi leti je zapustil z njo Brazilijo, šel v Evropo in ji poiskal znamenito samostansko šolo, kjer naj bi se vsestransko izobrazil. Sorodnik, ki je odpotoval pred nekaj meseci, se mora v kratkem vrniti in pripeljati hčerko Marijo nazaj. Gotovo morata biti že v Braziliji, si je mislil starec in vsak dan pričakoval veselega poročila.

Tudi danes je zrl v daljavo in iskal z očmi služabnika, ki naj mu donese veselo poročilo: hči se vrača.

V tem se prikaže izza hiše visoka postava širokih pleč in strogega obraza in se približa gospodu. — Bil je Scipio, nadzornik sužnjev.

„No, Scipio“, ga ogovori Rodriguez, „kaj je novega?“

„Gospod, povedati sem hotel, da sem pretepel Kandida.“

„Koliko jih je dobil?“

„Sto in dvajset, kakor je bilo ukazano.“

„Je krvavel?“

„Pa še močno; nisem mu hotel več priznati, s svojo trmo je pošteno zaslužil, kar je sedaj prejel, le strah pred šibo ga še more brzdati.“

„Prav imaš, suženj mora vbogati; če pa noče, mora pa čutiti. Lepe besede in opomin pri teh ljudeh ne izdajo prav ničesar. Pa glej, da ga ne pozabiš zmiti s slano vodo!“

„Vse rane sem mu izmil in mislim, da bo nocoj prav slabo spal.“

„Upam, da bo sedel vedel, kako se mora zanašati na obnašati.“

Ne vem, če ne bo še hujši. Videti bi ga

Iz različnih veroizpovedanj ne moremo narediti en ekstrakt, kakor iz različnega sadja, ki naj bi veljal potem za vse. — Ko gre za resnico, ki je razodeta od Boga, ko gre za resnice, ki so prav katoliški cerkvi kot taki bivstvene, tedaj ne moremo molčati.

Res je: dalo bi se nekaj izvaditi in sestaviti, kar je skupno katoličanom, Grkom, Protestantom (?) Anglikanom itd. — Ali naj mi v takem novem „katekizmu“ izpustimo vse, kar je specifično katoliškega? Tedaj pa nismo več katoliki!

In vzemimo, da se je res sestavil tak „katekizem“, ki bi bil skupen vsem konfesijam. Zakaj bi mi verjeli resnice, ki jih uči? Ali za to, ker jih je Bog razodel ali pa ker so ljudje sestavili tak katekizem. Če prvo, to je, če verujemo, ker je Bog razodel, tedaj moramo verjeti vse kakorkoli je razodel in pridemo dosledno h katoliški veri. Če pa drugo, če verujemo radi človeške avtoritete, lahko pridejo drugi, ki poderejo, kar so prejšnji sezidali. Človeška avtoriteta ni nezmotljiva in kar so eni določili, to morejo drugi odpraviti. Taka vera bi bila brez stalnega temelja, bi torej ne m gla zadovoljiti človeka. Ni torej drugega, nego; aut — aut. Ali katoličan, ali pa tajiš sploh vsako avtoriteto v verskih rečeh.

En miš-maš iz raznih konfesij, interkonfesionalizem“ je za pametne ljude preveč absurden, za one pa, ki ne marajo pošteno živeti, bi bil tudi „blagi“ interkonfesionalni katekizem preveč strog.

Drugi Velehradski shod.

Velehrad, ki je bil še pred malo leti neznamenit moravska vas, je postal znamenit, odkar so se začeli shajati na tem mestu delovanja S. Cirila in Metoda bogoslovci raznih narodnosti, kojim je namen: pripravljati zblizanje, ali bolje rečeno, zedinjenje grško-vzhodne cerkve z rimsko. Ta „kongres unionistov“ kakor ga nekteri imenujejo, se je sešel 31.

morali, ko sem ga odvezal. Oči so se mu svetile kakor razdraženemu levu. Kandido je hudo bil in hrepenel po maščevanju, in kar je najhujše — veljavo ima pri sužnjih. Hudo bnež zna napraviti med njimi zaroto proti nam.“

„Kaj pa naj storimo z njim?“ vpraša Rodriguez skrbno. „Ali ni dobro, da ga prodamo?“

„Dober delavec je sicer in dela vedno za dva“, odgovori Scipio, „pa končno je res še najboljša, da ga prodamo. Pri novem gospodarju se zna drugače vesti in tudi raje vbogati.“

„Prav, Scipio, ako ga prodaš za 1200 milreisov (2500 K avstr. v.) pa sem zadovoljen s kupčijo.“

„Brez skrbi. Tako blago kaj velja.“

„Je že prav“, prikima Rodriguez in ostalo je pri tem.

Po tem razgovoru z gospodom pregleda nadzornik koč, ki so stale v bližini bogatašove hiše pod košatimi mogočnimi drevesi, v katerih so prebivali ubogi sužnji. Nekaj revežev sužnjev je še sedelo na pragu zaduhlih koč. Kako so ga gledali postrani, škripali z zobmi in nadzornik se ni motil o velikem vplivu sužnja Kandida med sobrat, ko je svetoval gospodarju, naj ga proda. Vsem sužnjem se je smilil do krvi tepeni Kandido, čutili so z njim.

Kakor pes na verigi se je jezil Kandido in zvijal na postelji v hudih bolečinah. Vsak gibljaj mu je povzročil nove bolečine v ranah, ki mu jih je usekal bič; preklinjal je poln jeze, ki se mu je kazala na obrazu, blede kot zid in gledal je škodoželjno, maščevaino za odhajajočim nadzornikom. Sedaj naj se srečata v samotni in pokazal bi mu, kaj so suženjske peči; porinil bi mu globoko v srce nož in nikdar več ne bi dihnil. Pride pa čas,

julija pod predsedništvom grško-katoliškega nadškofa v Lovu grofa Šeptičkega. Za prireditve shoda sta se med drugim mnogo trudila tudi proš in drž. poslanec dr. Stojan ter znani cerkveni pisatelj Palmieri.

Pri shodu je fungiral kot častni predsednik nadškof Šepićki, kot predsednik Dr. Stojan.

Zelo zanimivo je, da so se udeležili shoda tudi nekteri bogoslovci grško-vzhodne cerkve tako: Maljevec, proš ruske cerkve v Berlinu, Gheken, paroh iste cerkve; bilo pa je na kongresu tudi Francozov, Rumunjevec in Lahov.

Iz naših južnih krajev so bili na shodu Dr. Grivec (Ljubljana), Dr. Pazman, Dr. Dočkal (Zagreb), Dr. Dajmušić (Sarajevo) itd.

Razpravljalo se je o raznih bogoslovnih točkah; tako je govoril P. Salaville o primatu Sv. Petra in papeža. Iz spisov Teodora Studita, ki je živel v prvi polovici 9. stoletja, torej v času neposredno pred razkolom ko so bila ta vprašanja na dnevnem redu, dokazuje, da se ta grški pisatelj glede primata popolnoma sklada z naukom rimske cerkve. In ravno v zadnjem stoletju živel je v vzhodni cerkvi zopet mož, ki je s vslo odločnostjo nastopil za papežev primat — Soloviev.

Tudi grško-vzhodni duhovnik, proš Maljevec je govoril na shodu, in sicer je držal prav zanimiv govor o „epiklezi“. Globoko je proslavljal isti govornik pravega krščanskega duha, ki se javlja v pobožnostih in svetnikih katoliške cerkve. Maljevec se je postavil tudi na stališče resolucije, ki predlaga: da se smejo v vzhodno cerkev uvajati tudi nove pobožnosti (n. pr. čiščenje Srca Jezusovega, čiščenje novih Svetnikov) ako so v soglasju s pravim krščanskim duhom; saj se je to tudi v starejši dobi na vzhodu vedno izvrševalo, n. pr. sv. Janez Zlatoust se ni bal uvajati novih pobožnosti. P. Franco, Italijan grškega obreda, je povdarjal, da bodemo priprosto ljudstvo lahko pridobili, ako pridobimo njega volitelje — duhovnike; ljudstvo pojde rado za svojim duhovništvom.

Shod je sklenil ustanoviti tudi „Velehradsko akademijo“, ki bi morala začeti svoje delovanje že 1. 1910.

Zelo ugodno je vplivalo pri shodu koncilijantno vedenje obeh grško-vzhodnih duhovnikov: Maljevca in Ghekena. Ravno koncilijantnost, ki pa ni nič drugega, kakor praktična krščanska ljubezen, je včasih pri tolikih strujah zelo potrebna. Tudi najboljša stvar trpi, ako njen zastopnik odhiva od sebe. Ako bodo i drugi grško-vzhodni duhovniki koncilijantno in v pravem Kristusovem duhu iskali resnico, se nam bodo približali in se bodo č Bog da, tudi združili. Seveda prej se moramo drug drugega posebno na teološkem polju spoznati in — kjer ne gre prav za načelno vprašanje — tudi znati potrpeti.

ko bo videl teči kri svojih tlačiteljev in s tem utešil svojo jezo, je tolažil sam sebe. O krščanski verski udanosti in potrpežljivosti Kandido ni vedel ničesar, saj večina sužnjev je rastle in živila brez vsakega poduka.

Da se vrne v kratkem času gospodična Marija, hčerka gospoda Rodriguez, so vsi sužnji dobro vedeli. Toda v jezi in sovraštvu do svojih gospodarjev se niso nič veselili njegove prihoda.

„Nova gospodična, nova vladarica“, so mrmrali med seboj. „Imamo že dosti gospodarjev, da nas mučijo in pretepavajo, čemu še prenašati sitnosti gospodarjeve hčere?“

„Da bi le med potjo...“ so kleli in rotili vračajočo se hčer, celo oni, ki je niti poznali niso. Kandido, poln sovraštva in jeze, je dobro vedel, da izguba dragega otroka najbridejše zadene očetovo srce, in zato je ne, prestano hrepenel po maščevanju ter mislil le, kako bi se osvetil.

II.

Gospodična Marija.

Čas, ki ga je preživela gospodična Marija v samostanu, ji je pretekel le prehitro. Želela si ga je nazaj. V začetku se ji je res tožilo po domu, a v kratkem se je privadila tako, da je bila vsa srečna in zadovoljna v družbi samostanskih sester. Veliko lepega, koristnega in poučnega za vsakdanje življenje se je namreč naučila.

Njeno že po naravi dobro srce je imelo usmiljenje z reveži, pred vsem so se ji pa smilili ubogi sužnji. Večkrat je že kot otrok prosila s povzdignjenimi rokami svoje starše, naj zabranijo pretepavati sužnje in ravnati

LISTEK

Angelj sužnjev.

(Brazilska povest.)

I.

Nadzornikov bič.

Solnce se je bližalo zatonu in pozlačevalo s svojimi žarki poslopje gospoda Rodriguez, ki v vrhove figovih dreves, rastočih po vsej okolici.

Gospod Rodriguez je bil mogočen posestnik v državi Rio di Janiero. Daleč naokoli se je raztezalo njegovo posestvo, travniki in pašniki, kjer so se pasle mnogobrojne črede živalij. Sam ni vedel, koliko živine da ima, pač pa njegov stari hlapec Jozo, ki je zaznamoval vsako živinčo s pečatom svojega gospoda in trdil, da šteje čreda nad sedem tisoč glav odrastle živine.

Za obdelovanje takega posestva in živine je rabil mnogo sužnjev. Zato je imel Rodriguez nad 50 črneov moških in žensk in veliko majhnih otročičev.

Tisti večer, ko se začel naša povest, je sedel bogataš Rodriguez pred vratmi svoje hiše in zrl zamišljeno v žarke zahajajočega solnca.

V bližini je začul nek šum, kakor bi padal bič po nagem človeškem telesu. Za vsakim udarcem je sledilo bolešno ječanje, ki so ni prav nič vjemalo z nočno tišino, in odmevalo v bližnji okolici.

Pogledal je okoli, a zapazil ni ničesar in zmenil se ni prav nič več za ta šum.

Zrl je zamišljeno in na obrazu se mu je videlo, da njegove misli segajo daleč čez meje

Židovska „Neue Freie Presse“ je menila, da ta shod bo kak panslavističen kongres s političnim ozadjem. To nikakor ne odgovarja resnici. Na shodu niso bili samo Slovani, bilo je precej Romanov, ki so brez političnih tendenc — ostali strogo na teološkem polju razpravljajo o združitvi orientalne cerkve z rimsko.

Take združitve bi Židje pri „Neue Freie Presse“ ne videli radi, ker njim je sploh vse trn v očku, karkoli je v čast prave Kristusove cerkve.

Bog daj, da bi Velehradski shod dosegel svoj vzvišen namen!

Gibanje katoliškega dijaštva v Istri.

Istrsko kat. dijaštvo je imelo svoj pokrajinski shod 14. in 15. avgusta v sv. Petru v Šumi in Tinjanu (blizu Pazina).

Po sv. maši v sv. Petru, kateri so prisostvovali vsi dijaki, je začel shod, kateremu je predsedoval tovariš S. Brajša, pravnik. — Dnevni red je bil sledeči:

1. A. Defar, pravnik je imel referat o „Katolicizmu in nacionalizmu“. V tem referatu je v kratkih potezih rešil vsa sofisticna očitavanja, da namreč katoličan ne more biti dober narodnjak. 2. M. Glavič, bogoslovec je v referatu „Socijalni rad katol. djaka“ poudarjal praktično stran socijalnog delovanja, ozirajoč se pri svojem referatu na nemško kat. dijaštvo. 3. J. Cecinović, bogoslovec je v svojem referatu „Katoliški in moderni svetovni nazor“, pokazal, da samo katoliško naziranje sveta zamore zadovoljiti človeško srce, komu drugo svetovno naziranje ne more da moralno svet za moralno življenje. 4. S. Brajša je prikazal v predavanju „Organizacija istarskega kat. dijaštva“, da se mora zabeležiti lep napredek med katol. organizacijom dijaštva akoravno ima dosti zaprek in neugodnosti. Ker se je po vsakem referatu živahno debatiralo bila je 5. točka „diskusija o našim kulturnim prilikama“ razmeroma kratka. Resolucije, katere so se po vsakem referatu postavile, se bodo tiskale v „Luči“. Na koncu zahvali se predsednik vsem, kateri so zavzeli, da se je shod mogel obdržati. Isti dan imeli so zastopniki organizacije svojo sednico.

Drugi dan 15. avgusta udeležili so se vsi dijaki sv. maše v Tinjanu. Popoldne istega dne je bil v čitalnici občni zbor ferijalnega društva „Dobrila“. Predsednik S. Brajša je otvoril občni zbor in pozdravil navzoče. A. Defar prebere zapisnik ustanovnega zbora, kateri je bil odobren. Potem izvesti predsednik navzočim o delovanju društva v zadnjem letu, da so namreč 3 člani držali ljud. predavanja skoro vsake nedelje, sicer da je fer. društvo največ delalo med letom pri organizaciji dijaštva, da i tako pridobi naraščaja. Delalo e tudi priprave za spletski shod katerega se je udeležilo 26 dijakov iz Istre, kar je za istrske razmere zelo častno in za pokrajinski shod v Sv. Petru. Društvo je osnovalo tudi svojo znanstveno apologetično knjižnico in je bilo vedno v ozki zvezi z drugimi pokrajinskimi društvi.

Tajnik A. Defar, ki je bil tudi blagajnik in knjižničar izvestil je o stanju blagajne,

knjižnice, ter se spominja tudi ranj. župnika Raguzina, kateri je društvu zapustil mnogo svojih knjig. Društvena knjižnica je še vedno premajhna, ali vendar ima nekaj važnih del.

J. Cecinović, kateri je dobil pooblastilo od odsotnih revizorjev, izjavi da je vse v redu in predlaga, da se odboru da absolutorij kar je tudi bilo sprejeto.

Na predlog B. Ukušića bil je per acclamationem izvoljen sledeči odbor: predsed. A. Defar, pravnik; podpreds. I. Ujčić, bogoslovec; tajnik in druge službe: S. Brojša pravnik, revizori Miroslav Glavič in Pahor Oskar, bogoslovca. Pri točki „eventualija“ predloži S. Brajša, da se vzame za društ. znak trak s društvenim imenom in to pri slavnostnih zgodbah, drugače pa občni znak kat. dijaštva.

Glede konvikta v Pazinu je bila sprejeta sledeča rezolucija: Hrv.-slov. istarsko dijaštvo združeno v hrv.-slov. istrskem kat. ak. dr. „Dobrila“ imajo pred očmi kakor dijaštvo občni interes svojih kolegov na hrv. gimn. v Pazinu izjavlja o konviktu v Pazinu sledeče:

1. Kakor smo uverjeni iz lastne skušnje nujna je potreba, da se ustanovi v Pazinu konvikt za dijake hrv. gimnazije.

2. Uverjeni smo, da so Salezijanci najbolj sposobni, da kakor voditelji konvikta s svojim pedagogskim znanjem ucepijo v mlada srca katoliški in hrv.ški (oz. slovenski) duh. Potem je bil občni zbor zaključen.

Po blagoslovu podali so se dijaki z množico naroda v Ježen, k otvoritvi spominske ploče škofa Dobrile. Slavnostni govor je držal bogoslovec J. Cecinović, v katerem je v kratkem orisal življenjsko in delo škofa Dobrile, kakor katolika in rodoljuba. Po dokončanem govoru, kateri je bil pozdravljen z burnim ploskanjem, je blagoslovil župnik iz sv. Petra veleč. g. L. Sloković odkrito ploščo. — Na plošči je sledeči napis: „Ovdje se je rodilo 1812 veliki biskup i prvi budioc Istre Dr. Juraj Dobrila, umro u Trstu 1882. na vječnu uspomenu postavilo H. S. K. A. F. D. Dobrila za Istru 1909.“

Potem je govoril Brajša o ferijalnem društvu „Dobrila“ razlagajoč vzroke, zakaj se je osnovalo to društvo. Juraj Dobrila, drugi nečak rajnega škofa zahvalil se je v lepih besedah fer. društvu, da je odkrilo spominsko ploščo.

Na koncu otpeli so dijaki „Lijepa naša“ in druge narodne pesmi. — Tako je ta lepa slavnost bila končana.

Politične vesti.

AVSTRO-OGRSKA.

V rešitev državnega zbora, tako so trdili časopisi vladnih strank, je bila od načelnika „Poljskega kola“ dr. Globinskega po naročilu vlade uprizorjena rešilna akcija. Šlo se je pa v resnici za rešitev vlade same in njene nam. sovražnega sistema. — Ugibanje, kakšen uspeh bo imela na 17. t. m. sklicana konferenca polit. voditeljev, je bilo rešeno s sklepom „Slovanske Unije“, ki je v svoji seji predpoldnem istega dne sklenila, da vztraja v najodločnejši opoziciji nasproti vladi, glede taktike v nastopu proti vladi da bo pa odločevala še le ob sklicanju drž. zbora.

nimi, kakor vsakdo izmed nas. Ali ni prelil Jezus Kristus tudi za nje svojo kri, da se lahko zveličajo in uživajo v nebesih med svetniki večno življenje in veselje?

In vendar nimajo nikake veljave v življenju, so zaničevani, zasamovani in ravna se z njimi kakor z neumno živino.

Nikogar nimajo, ki bi jih tolažil, nikogar, ki bi jih podučeval v sveti veri, jim dajal pogum voljno in potrpežljivo prenašati težave in bridkosti tega sveta, za katere bodo obilo poplačani v nebesih. Nevedni ostanejo vse dni svojega življenja. Stvarnika nebes in zemlje, Očeta vsega sveta v nebesih ne poznajo, o Mariji, Tolažnici žalostnih, ne vedo ničesar in kako tudi? Saj ga ni med njimi, ki bi znal napraviti znamenje sv. križa, se manj moliti molitev, katero je učil sam Jezus Kristus, Očenaš. Nebesa, edina tolažba trpinov, so jima neznana. Umirajo brez spovedi, brez zadnje popotnice in ne vedo, zakaj žive.

Take in enake misli so prepajale Marijino dušo marsikatero uro v tihni noči in jo napolnjevale s studom nad trpljenjem ubogih sužnjev, da je vselej sklenila: „Da le pridem domov, pa se zavzamem za uboge sužnje in kolikor mogoče zmanjšam njih trpljenje in gorje.“

„Človek obrača, Bog pa obrne“, pravi pregovor. Marija nevarno zboli. Bolezen se je hujšala z vsakim dnevom, Marija pa slabela in že stala skoraj na robu groba. Zdravniki so obupavali in Marija sama se je že sprijaznila z mislijo, da ne vidi nikdar več lepe Brazilije, krasnega doma in pa ljubih staršev.

Vendar je imela še nekaj upanja. Nad njeno posteljo na steni je visela podoba Brezmadežnega spočetja Device Marije. Lepo, milo z razprostrtimi rokami je gledala Mati božja na bolnico v postelji kakor bi ji hotela reči: „Zaupaj Marija! Stori obljubo meni v čast in rešena si!“

Bolnica sklene roke in ustnice se začno

V popoldanski konferenci vseh strank, katere so se vdeležili tudi soc. demokratični politični voditelji, ne pa češki radikali, so zastopniki „Slov. Unije“ naznanili sklepe njene dopoldanske seje in izjavili, da bodo o taktiki sklepali šele potem, ko uvidijo, kako bo šla vlada na delo za uveljavljanje od nje zagotovljenih načel narodne enakopravnosti, preje pa da ne morejo prevzeti nikakih obveznosti. Sklicatelj konference dr. Globinski je dobil pooblastilo nadaljevati pogajanja med vlado in strankami za omogočenje delovanja drž. zbora.

Opozicijske stranke so se tudi izjavile proti sklicanju drž. zbora v septembru na pordnevno zasedanje, v katerem se ne more rešiti novih finančnih predlog. Čehi izjavljajo, da brez omogočenja od nemških poslancev delovanja češkega deželnega zbora sudi mirnepa zborovanja drž. zbora ne bo. Torej: „Slovanska Unija“ ostane v najstrožji opoziciji proti sedanji vladi in če češko-nemški poslanci ne omogočijo delovanja češkega deželnega zbora in če se sedanji vladni sistem ne spremeni Slovanom v prilogo, tedaj je obstrukcija gotova stvar. Če se ne bo hotela vlada umakniti, bo razpuščen državni zbor, česar se pa obstrukcijske stranke ne strašijo, ker upajo priti še močnejše v drugi državni zbor: Slovani se zblizujejo ter združujejo in Nemcev je strah pred združenimi Slovani. — Saj se že „Reichspost“ jezi na nasprotne nemške stranke, da po njih krivdi prehaja vodstvo avstrijske politike v slovanske roke. Ako se pridružita „Slovanski Uniji“ še „Poljska ljudska stranka“ in Rusini, s katerimi se že vrše obravnave glede pristopa, tedaj bo vladanje proti Slovanom popolnoma onemogočeno.

NOVICE.

n Naš cesar Franc Jožef I. — Octoginta annorum! Osemdeset let! Dne 18. t. . stopil je naš cesar v 80 leto svojega življenja. Res redka starost, kakoršne dočaka le malo ljudi! In vkljub tako visoki starosti ter vkljub velikim skrbem, katere mu prinaša vladanje veliki habsburške monarhije, je naš cesar še vedno čil in zdrav, tako da nosi pogumno težko breme, ki bi bilo pretežko za marsikatero mlade rami.

Vsi narodi naše velike domovine gledajo z zaupanjem in ljubeznijo na našega cesarja, ki je od Boga postavljenega vladarja. Pa ne samo avstro-ogrski narodi ljubijo in spoštujejo našega cesarja, njega spoštuje tudi vsa Evropa. To je jasno pokazala povodom 60 letnega jubileja njegovega vladanja.

Pri tem jubileju pa je izrekel naš cesar besede, ki morajo napolniti z veseljem srca katoličanov. Ko so mu avstrijski škofje korporativno čestitali, je jasno poudarjal velik po-

gibati v molitvi. Molila je malo časa, zaprla je oči in mirno zaspala za več ur. Ko se zbudi, čuti se boljše, krepkejšo in nekaj dni pozneje zapusti bolniško posteljo in v kratkem ozdravi popolnoma. Kaj se je pogovarjala Marija z Mater božjo, da ji je sprosil tako hitro in čudežno ozdravljenje, pove pozneje sama.

III.

Povratek.

Še je stal gospod Rodriguez na mestu, kjer se je pogovarjal z nadzornikom svojih sužnjev, pred hišo. Na stopnicah se je igral majhni črni otroček, opravljen zelo ubožno, prav suženjsko. Kar zapazi med perjem mogočnih dreves nekaj belega, ki hiti na konju naravnost proti njemu. Gotovo Braziljanec, nihče drugi ne zna tako drzno jahati. Na vsaki strani po en braziljanski jezdec v divjem diru.

Rodriguez pogleda natančneje in že hiti v sobo ter kliče:

„Florida! Florida! Marija je tu!“

In poln radosti stoji zopet na pragu, za njim pa Florida njegova žena, ki ne ve kaj početi od veselja.

Nista čakala dolgo. Jezdec se hiteli in razdalje je bilo vedno manjše. V prvi pozdrav so si že mahali z belimi robci. Še en trenotek in peneci konji se ustavijo s svojimi jezdec pred hišo na zeleni trati.

Marija je bila doma. Lahko in ročno kakor gibčna lastovica, je skočila raz konja in objela presrečne starše z radostnim klicem. Brezumno veselje je navdalo starše, in nepopisna radost jim je polnila srce v objemu ljube edine hčerke.

Kot dobri in pobožni otrok, poln vseh vrlin, je zapustila pred nekaj leti rojstno hišo in se vrača danes popolnoma nepokvarjena, nedolžna kakor bela lilija. Otroška uda-

men svete vere v javnem življenju in odkrito povedal, da je zvest sin kat. cerkve.

Brezdvomno le v veri je našel naš cesar ono moč, da je mogel prenašati tisoč in tisoč težav in bridkosti, ki jih je doživel v skoro 80 letih svojega življenja in čez 60 letih svojega vladanja.

Ta njegova odkrita izpoved vere, njegova zvestoba do kat. Cerkve naj bi bila nam ne samo v veselje, temveč naj bode tudi vsem Avstrijcem v vzgled. Če cesar izpoveda, da je katoličan, zakaj bi se sramovali tega njegovi podaniki? Posebno c. kr. uradniki in ministri naj pomislijo, da delujejo v katoliški državi in če hočejo delovati res v intencijah vladarja, naj ne pozabijo, da je naš vladar katoličan in da katoličani morajo biti i oni. Kot katoličani pa moramo za svojega vladarja tudi moliti. Tako nas uči že sv. Pavel, da moramo moliti za vse svoje predstojnike, tako nas uči cerkev, ki moli vsaki dan za cesarja. To zahteva od nas tudi čut hvalečnosti napram našemu miroljubnemu vladarju, ki je prav letos, ko so se dvigali sovražni oblaki proti monarhiji, znal ohraniti državi in lahko rečemo Evropi mir in s tem vse one blaginje, ki izvirajo iz mira.

Zato kličemo iz srca s katoliško cerkvijo: „Domine, salvum Fac Imperatorem nostrum Franciscum Josephum!“ „Bog, ohrani našega cesarja Franca Jožefa!“

n Cesarjev rojstni dan. Sredo 18. avg. je praznovan naš cesar svoj 79. rojstni dan. Pri sv. Justu je daroval Prevzv. g. škof dr. Nagl pontifikalno sv. mašo, koji so prisostvovali namestnik, podžupan ter civilne in vojaške oblasti. Na raznih poslopijih in konzulatih so vihrale zastave in ob 2. pop. je bil na parni u „Habsburg“ diner, h kateremu so bili povabljeni predstavniki vseh oblasti. Od cerkvene strani so prisostvovali škof in prost.

n Prevzv. g. škof dr. Frančišek Nagl se je vrnil iz svojih kratkih počitnic, med katerimi je prisostvoval tudi evharističnemu kongresu v Kolinu, dne 16. avgusta zvečer v Trst.

n Mašniko posvečevanje. Dne 15. avg. je podelil prevzv. knez nadškof v Gorici bogoslovni tržaški škofije Antonu Bonaču subdijakonot. Dijakonot in prezbiterat pa mu podelil prevzv. tržaški škof, in sicer 22. in 24. avgusta.

Na mnoga leta!

n Splošni avstrijski katoliški shod. — V „Slovenec“ smo čitali pred kratkem, da se letos kat. Slovenci ne udeležijo splošnega katoliškega shoda. Kakor doznajemo, ne pridejo na shod ni Čehi. Ako se en slovanski narod za drugim odtegne shodu, potem ne bo govora o splošnem avstrijskem shodu.

nost in nedolžnost, ki navadno z leti več ali manj zgine, ji polni njeno lepo obličje in srce s čarobno milino lepega pomladanskega jutra.

„Pojdi Marija v sobo“, jo kliče mati prijazno. „tu nam poveš kaj več.“

Vsi gredo za njo v sobo. Na stopnicah se sedi zamorček otrok in se igra. Nihče se ne zmeni zanj razen Marije. Ta vzame otroka v naročje, ga prijazno stisne k sebi, in poljubi na njegovo črno čelo in zopet posadi nazaj, kjer se začne igrati znova.

Oče Rodriguez ostrmi, ko vidi, kako poljubi njegova hči suženjskega otroka, Florida kakor v veliki zadregi jo vleče z roko zamisljeno za zlato uhanje v ušesih in bratranca zmajeta resno z glavo. Črn suženjski otrok, pa ga poljubi in objame hči bogataševa, ki ji prepusti oče kot edinemu otroku ogromno premoženje. Kdo naj razume kaj takega? Da bi se zgodilo to kaj drug dan, bi jo starši že opozorili in opomnili na prepud, ki zija med njo in sužnji, in da je nespolobno tako vedenje. Vendar danes se pa hitro poleže nenavadno vznemirjanje in vrne prejšnje veselje.

Bliskoma se rezne se med sužnji Marijino dejanje; vendar si je tolmačil vsak po svoje.

Nekateri so govorili in mislili: „Od veselja, da je zopet doma, je poljubila otroka.“

Drugi zopet: „Kakor se je igrala sedaj z otrokom iz razposajenosti, tako bo delala pozneje z nami. Jabolka ne pade daleč od jabolane.“

Tretji pa: „Kakor vedno, ne veselimo se prezgodaj, videli bomo, kaj bo v bodoče.“

Le črna mati otrokova reče ponosno: „Dobro srce ima in ni taka, kakoršni so drugi, prav nič jim ni podobna.“

(Dalje prihodnjic.)

Katoliški shodi so sprožili mnogo dobrih mislij za splošni blagor, bili so večkrat lepa manifestacija katoliškega načela, ki je združevalo vse avstrijske katoličane brez razlike narodnosti in političnih struj — eno bratsko skupino. Kot katoličani in ljubitelji domovine moremo torej le obžalovati, da letos ne bomo imeli splošnega avstrijskega katoliškega shoda. Upajmo v boljše bodočnost, ko politične razlike ne bodo več ovirale prireditelj, ki se vrše edino na katoliškem programu brez politične primesi. Bog daj, da bi katoliški princip vzplamtel v Avstriji tako živo, da bi vse druge razlike če ne popolnoma spravil iz sveta, pa vsaj znatno ublažil. Le tedaj more katol. Avstrija biti srečna.

n Veliki sestanek slov. kat. narodnega dijaštva v Ljubljani. Slov. kat. narodno dijaštvo priredi svoj glavni sestanek v Ljubljani dne 30. in 31. velikega srpana in 1. kimavca in vabi nanj vse prijatelje in somišljenike. Spored mu je:

V ponedeljek, dne 30. vel. srpana:

Ob pol 3. uri zborovanje znanstvenih odsekov akad. društev „Danice“ in „Zarje“ v mali dvorani hotela „Union“. Nato občni zbor „Leonove družbe“.

Ob 7. uri zvečer pozdravni večer v veliki dvorani hotela Union.

V torek, dne 31. vel. srpana:

Ob 8. uri zjutraj sv. maša v stolnici. Po sveti maši občni zbor „Slov. dijaške zveze“ v veliki dvorani „Uniona“.

Od 2.—4. ure popoldne zborovanje organizacijskih odsekov akd. društev „Danice“ in „Zarje“.

Ob 4. uri popoldne nadaljevanje občnega zbora S. D. Z. Naše obrambeno delo. (Ref. cand. iur. A. Ogrizek, „Zarja“).

Ob 8. uri zvečer prijateljski sestanek gg. starešin akademskih društev „Danice“ in „Zarje“.

V sredo, dne 1. kimavca:

Ob 8. uri zjutraj sv. maša v stolnici. Nato zborovanje v veliki dvorani hotela „Union“.

1. Slovensko vseučilišče in Jugoslovani. (Ref. phil. I. Mazovec, „Danica“).

2. Profana in teološka znanost. (Ref. theol. I. Omahen, Ljubljana.)

O 3. uri popoldne:

3. Zgodovina naše ljudske izobrazbe. (Ref. cand. iur. F. Kovač, „Zarja“)

4. Dijaštvo in socialno delo. (Ref. cand. iur. A. Veble, „Danica“).

Ob 7. uri zvečer komerz v veliki dvorani „Uniona“.

Pri pozdravnem večeru in komerzu sodeluje Slovensko glasbeno društvo „Ljubljana“.

Dijaki, ki se nameravajo udeležiti sestanka in reflektirajo na to, da jim preskoki pripravljani odbor stanovanje, naj se priklase nemudoma na naslov: Staniko Masič, stud. iur. Ljubljana, Zalokarjeva ul. 10. Ker hoče pripravljani odbor preskribeti za skupno obede, naj vsakdo javi, ali se udeleži tudi teh. Po sestanku se vrši pri sv. Joštu nad Kranjem socialni tečaj za dijake. Trajal bo od ed 2. kimavca popoldne do 4. kimavca dopoldne. Vodila ga bosta gg. Dr. Jan Evg. Krek in prof. Evg. Jarc. Oglase zanj sprejema gori imenovani.

n Slovansko pravo v cerkvi in avstrijska diplomacija. Pod tem naslovom prinaša „Edinost“ z dne 15. 8. dopis, v kojem čitamo tudi sledeče: „Iz ust nekega visokega cerkvenega dostojanstvenika, ki mu je bilo vse vprašanje (t. j. o slovanskem bogoslužnem jeziku. O. U.) znano do zadnjih podrobnosti, je pisec teh vrstic čul, da je še meseca aprila 1906 stalo to vprašanje za Slovane „jako ugodno in da je bilo opravičene nade, da sv. Stolica v principu dovoli Hrvatom in Slovincem staroslovansko bogosluženje. Decembra istega leta pa je sv. Stolica izdala „znani dekret o glagolici, v katerem ne le, da ni ničesar koncedirala stališču Slovanov, marveč je uporabo glagolice zožila“ . . . itd.

Potem dostavlja dopisnik: „Vsakdo se „bo vpraševal: od kod tako nagla sprememba v dispozicijah v Rimu!? Evo nam pojasnila tomzu fenomenu: avstrijska diplomacija „je posegla vmes!“

Naj nam „Edinost“ dovolj par vrstic komentarija.

Kako razpoloženje glede glagolice je vladalo med škofi pri toz. devni konferenci v Rimu in kako so bili razpoloženi pri sv. Stolici — tega mi seveda ne znamo tako zatančno kakor dopisnik „Ed.“ Znamo le to, da škofje so imeli in imajo še glede razprave v konferenci strogi secretum officii, po domače, da ne smejo govoriti o tem, kar se je v Rimu razpravljalo. Če so imeli škofje tak secretum, ga imajo tudi oni prelati pri Sv. Stolici, ki so imeli opraviti s tem vprašanjem.

Iz tega sledi, da oni „neki visoki cerkveni dostojanstvenik“ živi brzkone ne v Rimu in ne v jugoslovanskih krajih, marveč le v fantaziji dopisnika. Radovedni smo, kateri cerkveni in še visoki (!) dostojanstvenik bo sprejel dopisnika „Edinosti“ (!) in mu razodeval uradne tajne! Takega dostojanstvenika si ne moramo misliti in za to je „Edinost“ res previdno zapisala „neki“ dostojanstvenik. Preč. g. prelat ali mogoče kar škof „neki“ je torej poročevalec „Edinosti“ za cerkvene zadeve.

Kar se tiče drugega odstavka, češ, da se je sv. Stolica dala voditi v tem vprašanju od avstrijske diplomacije, jeto le običajna liberalna fraza, ob enem pa tudi nelep insi-

nuacija proti Papežu. Znamo namreč pozitivno, da Sveti Oče Pij X. se ne da voditi v cerkvenih rečeh od diplomatskih uplivov, marveč zanj so merodajna le korist svete vere in cerkvenopravna načela. V tem smislu se je izrazil pri eni avdijenci popolnoma jasno. Pij X. v cerkvenih vprašanjih noče diplomatov in kdor misli, da on stoji pod uplivom diplomatov, ga naravnost žali! Najmanj pa potrebuje Pij X. nasvetov od strani „Edinosti“.

n Maše ni bilo. — Naš g. istrski dopisnik nam javlja: Pojasnilo g. župnika Defarja v gornji zadevi potrjuje le resnico mojih besed, da naša družba sv. Cirila in Metoda za Istro nima že nekoliko let sem maše na dan svoje glavne skupščine. Saj priznava g. odbornik sam, da sv. maše ni bilo letos v Kastvu in lani pri skupščini v Puli. Leto več, leto manj, dejstvo je in ostane, ki ga ne morejo prekrti nobena pojasnila, namreč, da v novjšem času ni maše na dan glavne družbene skupščine.

G Defar opravičuje ta fakt s tem, da je začela v Kastvu skupščina ob 3. pop. in da so skupščinarji iz Istre prišli z vlakom opoldne. Odgovarjam: tudi prejšnja leta se je vršila skupščina popoldne, kar pa ni oviralo, da je v jutru bila sv. maša, tudi če ni bil navzoč velik del skupščinarjev.

Če se 1. 1908 pri skupščini v Puli ni mogla služiti služba božja, iz vzrokov, ki jih navaja g. pojasnevalec, morala bi zvedeti tudi širja javnost; to se pa kolikor je meni znano ni zgodilo. Sv. maša je bila kot neki uvod družbenega zborovanja, neko slovesno izpovedanje njenega katoliškega značaja, zato je moralo zaboleti vsakega vestnega katoličana, da se je ta lepa navada opustila.

Le korektno je od g. tajnika Carja, če izpolnjuje sklepe družbenega ravnateljstva; da so hoteli na letošnjem zborovanju vsi odborniki odložiti svoje časti, to pa ne spada k stvari.

Ne odgovarja resnici, da kdor je želel kaj popraviti, preurediti, . . . voliti, ali voljen biti (!) bi lahko prišel na skupščino; na skupščini imajo besedo le udje, družbeno delovanje pa sme presojati vsaj vsak Hrvat. Duhovniki ne morejo, tudi če so udje na skupščino, ker se ista vrši ob nedeljah in ob taki uri, ko je v cerkvi služba božja; kaplana pa nima vsak.

Odločno pa oporekam, da bi se smelo le na glavnih skupščinah kritikovati društveno delovanje; pravična kritika je vedno dovoljena, in bi se je ne smelo imenovati „zahrbtno napadanje“. Moj namen ni bil škodovati družbi, ne podirati. Hotel sem le pravčasno opozoriti katoliško javnost, da ohrani družbi tisti značaj, ki ga ista mora imeti po svojem imenu in namenu, da „se popravi, če ni kaj v redu“. Popravljati pa ni podirati.

Na očitjanje od neke strani se ne smemo ozirati, ker je strankarsko in egoistično. Dokler smo z njimi, bomo vsi „dični“, veleza-sluzni, (tudi če nismo), če pa le malce dvignemo glas, smo že „izdajice“, „puzavci“, „furtimaši“ i. t. d.

Da se je res bati za katoliški značaj družbe, ne pravi le istrski dopisnik, ampak tudi nekdo, na katerega se sklicuje sam g. župnik Defar, namreč edini katoliški list v Istri „Pučki prijatelj“. V štev. 35. leta 1907 čitamo: „Družba sv. Cirila i Metoda prirastla je iz srce svakoga istarskoga Hrvata, pa i uz naše . . . Pa ipak mi ne tajimo, i mi smo zabrinuti za „Družbu“. Bili smo na jednoj njezinoj glavnoj skupštini i vidjeli razpoloženje, koje vlada me ju mladim laičkim naraštajem. Čitamo djela „Zabavne knjižnice“ Cirilo-Metodskih zidara . . . providjene zidarskom žlicom, trokutom i tri točke i t. d. a to su sve znakovi slobodnih zidara ili fra-mazuna. Neka nam ne kaže, da glede pravca družbe nema mjesta bojazni. Prevarili su se Slovenci baš u svojoj družbi sv. C. in M. kojom su ljetos nenadom zagospodovali liberalci . . .

Kad se je to moglo dogoditi u njih, još se lakše može dogoditi u Istri. Dakle na oprez . . .

Istega mišljenja je bil g. ž. Defar ni dolgo temu, čudno da je tako hitro spremeni svoje nazore v tem oziru. Gotovo se ni na to spomnil, ko je sestavljal svoje pojasnilo, drugače bi bil bolj previden v svojih očitanjih. Naglica nikjer ni dobra.

Roko na prsi g. župnik: ali bi res mogli z mirno vestjo trditi, du se tu pa tam ne kažejo sintomi, po katerih se da soditi, da je velika nevarnost ne le za družbo, ampak sploh za istrsko ljudstvo da zabrede v strujo brezverskega naprednjaštva? Poglejmo mladino v njenem velikem delu, in se bomo zgrozili! In ali bodemo čakali, dokler se zlo še bolj ukoreniti in razširi? Principi obstaja! Izvajanje g. odbornika, namreč da je neresnična kritika oseb in stvari nemoralna in moza nedostojna, rad podpišem, posebno, ker se mene ne tičejo. Moj namen je bil dober: varovati kat. značaj družbe; sredstva tudi, saj je resnica, da že par let ni bilo maše, torej . . .

Če se kdo od oseb pri družbi čuti zadelo tega, obžalujem, pomagati pa ne morem. — Svoje trditve nisem vzel iz zraka. Ni čudo da smo katoličani nekoliko pesimisti, prevetlika zaupljivost in optimizem sta nas že preštevila kot prevari. V ostalem se pa popolnoma strinjam z izvajanjem uredništva „Zarje“, ki se nahajajo v dostavku k pojasnilu g. odbornika. —

Veselo bi me, če stem konča ta brezpotrebna polemika. G. Defar bode gotovo soglašal z menoj v želji: Živila naša družba in bila vedno narodna in — katoliška, ne le po svojih pravilih, ampak tudi po svojem delovanju. Da se to v resnici zgodi, bodimo previdni in bdeči, ker le „vigilantibus iura!“

Dostavek uredništva: Kakor smo zadnjič poročili v celoti in lojalno dopis preč. g. župnika Defarja, tako priončujemo lojalno tudi članek našega istrskega dopisnika. Naši čitatelji zdaj naj sodijo. Brezdvomno bodo vsi odobravalji skrb g. dopisnika, ki hoče da Družba bude ne samo narodna, marveč tudi — kar je glavno — katoliška. To isto hoče in želi tudi g. Defar in za to menimo da je tozadevna „polemika“ (ako jo smemo tako imenovati) končana.

Omenimo pa, da i mi ne smatramo kritike javne družbe, ki hoče delovati med narodom in za narod kot nedovoljeno. Listi, ki se imenujejo „narodni“ kritizirajo — in kolikokrat neopravičeno — vse kar se jim zljubi: Papeža, škofe, duhovščino i. t. d. in sicer v takem stilu, ki ne odgovarja ni malo postavam omike. Ako si torej dovoli kak katoličan v popolnoma lojalni obliki kako opombo glede „narodnih“ ustanov ne vemo, zakaj mu „Zarja“ ne bi dala prostora. Nekateri drugi listi so tozadevno seveda malo bolj . . . , toda sapienti satis!

n „Amico“, glasilo nekaterih laških duhovnikov je zopet pokazal v svoji zadnji številki svojo duševno revno. Žal, da se moramo z njim pečati, vendar je potrebno, da ga obsodimo, ker je res nevarno, da „Amikovec“ poostruje narodni prepri in razdor. V članku o salezijancih v Pazinu se čita med vrstami neka res ostudna narodna zagrizenost. Kam plovemo? Na ta način ne pride mo nikoli v naši škofiji in naši deželi do toliko zaželjene edinosti na polju katoliške akcije. Trezni italijanski duhovniki obojajo „Amico“ in italijanski politiki sklepajo kompromise, da dobe Slovenci vsaj deloma, kar jim gre.

Sicer pa „Amico“ ponižuje ali diskreditira tudi duhovski stan. Značilna je v tem listu neka frivolnost, neki antipatičen, zopern „ton“, ki se vleče kakor nit skozi vse članke. Poročilo o shodu kršč. socialcev v Siccile je tako čudno, da bravec ne ve, ali je bila glavna naloga pri shodu jesti in piti, ali pa napadati gostilniške mize iz strahu, da bi ne poginili žeje in lakote. Mimogrede omenjamo, da je „la coda del diavolo“ žalostno izkoristila to frivolno pisavo. Torej več previdnosti in resnosti.

n V Riemanjih so ta teden začeli s popraviljem cerkve in župnišča. Cerkev je poprave zelo potrebna. Za sedaj se izvrše na državne troške le najnujnejše poprave. Proračun znaša 9210 K. Delo je sprejel znan domači podjetnik Sv. Martelanc iz Barkovelj. Poprava cerkve in župnišča bo trajala kaka 2 meseca in pol. Premični predmeti so se v torek prenesli iz cerkve v občinsko hišo za župniščem.

n Iz Orleka pri Sežani se je udeležilo kraškega romanja na Brezje 22 oseb, med temi tudi nekaj družabnic iz sežanske Mar. družbe.

n Salezijanci — „Piccolo“ — in naši liberalci. Znano je, da so naši „napredni“ akademiki prav jasno povedali, da oni nočejo Salezijancev v pazinski konviktu. Naši „naprednjaki“ se sploh strašno bojijo črne suknje, ki deluje na nje, kakor na bika rudeč robec. Zdaj pa se je še veleslavni židovski organ „Piccolo“ spravil na Salezijance, češ, da oni bodo sodelovali v boju proti Lahom (sostinitori dello slavismo in una cittadella italiana). Ne vemo, kako more „Piccolo“ smatrati Pazin, ki ima že toliko let hrvatskega župana kot laško mesto, in tudi ne vemo, kaj porečejo „Piccolovi“ prijatelji v Pazinu, da je imenoval to mesto le cittadella („mesteca“) (To bo strašno! Op. črkost.)

Povdarjamo le, da so slovenci in laški liberalci — vsak s svojega posebnega (?) stališča — proti Salezijancem Mogoče bi obema bilo vstrečeno, ko bi se poklicali v konviktu mesto Salezijancev — rabine. Kaj ne?

n V stoletju tolerance. Češki socialni demokratjo hoteli so prirediti izlet po Donavi in pri tem obiskati tudi Melk. Nemci so bili vsled tega zelo razburjeni in so toliko „delovali“, da se parnik ni smel ustaviti nikjer. Kako razburjeni so bili duhovi, nam priča nastopni dogodek: V Spitzu je stopil na poštni parnik „Habsburg“ neki nemški potnik, ter pozdravil ironično z „Na zdar“. Nemški radikalci — misleč da je Čeh — so ga takoj pretepli! In potem naj kedo poreče, da ne živimo v času splošne tolerance.

n Slov. kršč. mladina je zborovala minolo nedeljo v Kamniku. Slavnost je izpadla sijajno, še sijajnejše kakor lani v Škofji Loki. Udeležil se jo tudi ljubljanski knezoškof, ki „Orle“ tako zelo ljubi. Zastopani so bili tudi Rusini in Poljaki. Javne telovadbe se je udeležilo 394 telovadcev. Občinstvo se jih ni moglo nagledati, tako precizno in sigurno so izvajali vse vaje. Spremljala jih je goriška godba. Naj bi se „Orel“ čim višje dvigal, ker tudi nasprotniki ne mirujejo.

n Velika nesreča se je dogodila dne 14. t. m. v ladjedelnici pri sv. Marku. 69 letni delavec Matej Štrajn, ki je imel opravilo pri nekem stroju, je prišel v takozvano „transmisijo“, ki ga je hipoma raztrgala na 16 kosov, katere je razmetala na vse strani. Ko so delavci zapazili razmesarjeno truplo, ali

bolje rečeno komade trupla, so vsi pretreseni zapustili de'lo. Ponesrečeni Štrajn je bil rojen v Istri in zapušča 5 otrok.

n Bankovcev od 50 gld in 5 gld. državnih blagajni od 31. avgusta t. l. ne bo treba več sprejemati. V prometu je teh bankovcev še za 2 in pol milijona K. Do 31. avg. se jih lahko še zamenja.

n Strela je ubila 10. avgusta zvečer v Kronbergu pri Gorici v materinem naročju 10 mesečno dete, ki je ostalo koj mrtvo. — Mati, ki je dete pestovala pri ognjišču, se je v tem trenutku zgrudila z detetom vred. V tem hipu pa je prišel v hišo njen soprog, ki je skočil k soprogi in jo je jel tresti. Dolgo časa je bila v nezavesti. Dete so pa mrtvo pobrali s tal.

n Ne v Ameriko! Kakor se je že dostikrat poročalo, se boljšajo gospodarske razmere v zedinjenih državah le polagoma. Ker pa prihaja toliko izseljencev tjakaj in ker ne potrebujejo tam toliko delavnih moči, mora plačati vsak izseljenec, koj ko se prikaže v Ameriko, 20 K davka in mora še povrh izkazati 125 K v gotovini ter vozni listek do kraja, kamor je namenjen. Vse one, ki ne morejo tega izkazati, pošljejo brez usmiljenja nazaj. Posebno strogo se postopa z onimi, ki so si izbrali „za svoj cilj“ Novi Jork ali pa druga zelo obljudena mesta. Skoro vsak dan jih je mnogo prisiljeno vrniti se, ker ne morejo pokazati zadostnega denarja, niti nimajo v Ameriki bližnjih sorodnikov. Včasih so jim še puščali toliko časa, da se si potrebnost za služilo, sedaj pa se jih pošilja kar nemudoma nazaj v Evropo. Tudi v Braziliji, posebno v državah S. Paolo in Minas Gerac so zelo žalostne razmere. V teh razmerah je treba izseljencem resno odsvetovati, da bi se naselili v navedenih krajih. Natančna navodila in potrebno svstvo prejmejo izseljenci v uradu družbe sv. Rafaela na Dunaju XIII, Kienmayergasse 11 in na Dunaju X. Favoritenstrasse 96. Rafaelova družba ima po vseh obmorskih mestih svoje zaupnike, ki dajo potrebna navodila vsem izseljencem in sicer brezplačno. Podružnico imamo tudi v Trstu.

n V štirih dneh iz Amerike v Evropo. — 5. avgusta je dospel v Bremen parnik Severonamskega Lloyd'a „Lusitania“, ki je v 4 dneh priplul iz New-Yorka v Bremen.

n Lov na gade v Bosni. Vlada razpisuje za delj časa nagrade za uničevanje strupenih kač v Bosni. Za vsakega ubitega gada plača 50 vinarjev. Te nagrade kažejo tudi lep uspeh. Leta 1907 je bilo ubitih nad 271 tisoč gadov, leta 1908 pa nad 269 tisoč. Leta 1907 je bilo pčienih 206 oseb, leta 1908 pa samo 140, med temi jih je umrlo šest.

n Dunajsko mesto za Roseggerjevo ustanovo. Štajerski pesnik Rosegger je nedavno izdal oklic na nemške kapitaliste, naj bi v teku petih let najbogatejši med njimi zložili ogromno svoto dveh milijonov Kron v nemške narodne svrhe. V ta namen naj bi tisoč nemških bogatašev zložilo vsak po dvatisoč Kron, da se dobi navedena svota. Ta ogromni znesek naj bi bil nekaj jubilejni fond za svobodomiselnost društvo „Deutscher Schulverein“. Zato je tudi izšel oklic v velekapitalističnem, židovskem, in svobodomiselnem dunajskem glasilu. S tem fondom bo gospodaril torej svobodomiseln „Schulverein“, kakor se mu bo poljubilo, lahko tudi za ustanovljenje „svobodnih“ šol. — Lahko pripovedujemo vse to? Zato, ker se je zgodilo te dni na Dunaju res nekaj nepričakovanega. Krščansko-socialni dunajski mestni svet je soglasno sklenil prispevati k Roseggerjevi ustanovi z dvajset tisoč Kronami. Ne vemo hočeli s tem dunajski mestni svet odkupiti nekatere dunajske bogataše, da jim ne bo treba odvezati svoje nemške mošnje, ali pa hoče pomagati svobodomiselnem da bodo ti potem toliko bolj udrihali po krščansko-socialcih. Na vsak način je prav, da je dunajska „Reichspost“ okrcala to — da se milo izrazimo — netaktnost.

n Povračanje v spovednici. V Lvovu se je pripetil tale zanimiv slučaj: Direktorju tamonjnih državnih železnic se je predstavil en duhovnik in mu rekel, da se je pri njem v spovednici nekdo obtožil, da je ogoljufal železnico za 2400 K ter da mu jih je tudi takoj v spovednici povrnil, s prošnjo, naj jih spovednik sam ponese nazaj v direkcljo. Pri teh besedah je izročil duhovnik direktorju 2400 K in zahteval pobotnico. Direktor mu jo je tako podpisal in niti besedica se ni dalje o tem govorilo.

Iz Istre.

i Iz Doline. — Izobraževalno društvo uljudno vabi vse svoje somišljenike na društveni javni shod, ki bode na zaprtem dvorišču gosp. Ivana Štranj. Povabljeni so vsi odrasli moški in ženske. Društvo je priskrbelo dobrih govornikov iz mesta.

Cerkveni vestnik.

c Kanonična vizitacija in sveta birma v Komenskem dekanatu se vrši od 29. avgusta do 10. septembra.

c 25-letnico mašništva so praznovali minuli teden ti le duhovniki goriške nadškofije: Preč. gg. Anton Berlot, dekan v Kanalu, Miklavž Koejančič, župnik v Ročah in Frančišek Cleri, profesor verstva na c. kr. gimnaziji.

Razne vesti.

r Abdul Hamid in milosrdnice. Kakor znano, je bivši sultan živel v neprestanem strahu, da bo zastrupljen po jedeh, ki so jih postavljali pred njega. Da se torej občuva proti zastrupljenju, mu je prišel na misel poseben pripomoček. O tem poročaju časopisu „Lüner Volksblatt“ od popolnoma zanesljive strani sledeče: „V Jildizu so morale katoliške milosrdnice pripravljati jedila za sultana. Milosrdnice so stanovale v Jildizu, a so smele nemoteno vršiti svoje verske dolžnosti. Glede kuhinje so morale izpolnovati najnatančnejše predpise. Od strani milosrdnic se je čutil tako nezaupni vladar popolnoma gotovega, da ne bodo ponudile roke k nobenemu naklepu na njegovo življenje in da se bodo najvestneje ravnale po odredbah, izdanih v zaščito njegovega življenja. Te milosrdnice so bile pri sultanu zelo v milosti. O tem se pripoveduje sledeča zjamčena dogodba: Pred nekaj leti je sultan dva odlična Turka zaradi deležnosti na mladoturškem gibanju obsodil na smrt. Vsa prizadevanja, doseči nujno pomilostitev, so ostala brezuspešna. Tedaj so njuni sorodniki prosili milosrdnice, naj izprosijo od sultana življenje obsojencev. Dobre usmiljenke se temu nisu mogle upirati, izprosi so si avdienco, poklekile so pred sultanu in razložile svojo prošnjo. Hamid je sprejel milosrdnice zelo prijazno in jih odpustil z besedami: Vam pač ne smem te prošnje odbiti. Obsojenca sta bila pomiloščena. To je pripovedoval pred tremi leti pokojni škof Doppelbauer, takrat pod pogojem molka. Pri tem se je skliceval na visokega dostojanstvenika v službi, kateremu je bil sultan zelo udan in ki je one milosrdnice osebno poznal.

r Kako narašča pravažanje. To razvidno bode najbolje iz števil, kako naraščajo odvetniki. Leta 1871 je nastopil na Kranjskem prvi advokat, 1879 sta bila že dva, leta 1882 že trije, leta 1884 pet, leta 1886 šest, leta 1896 že 18, leta 1900 že 29 in leta 1908 že 39. Jasno je, da imajo vsi ti advokati dovolj dela in zasluzka in da delo celo od dne do dne narašča, drugače bi pač ne bilo mogoče razlagati tako močnega naraščanja tega stanu. Seveda to razmerje ni samo na Kranjskem ampak še bolj v drugih deželah in večjih mestih. Tako je bilo koncem lanskega leta v Galiciji 1117 odvetnikov, na Češkem 1132, na Nizje-Avstrijskem pa celo 1147. Na celnem Avstrijskem je bilo koncem lanskega leta 4894 odvetnikov in med temi je odprlo na novo pisarne lanskega leta celih 260. To je bilanca odvetniškega stanu, ki je, kakor kaže, za ta stan aktivna, ki pa je po svojem svojstvu nujno pasivna za druge sloje, posebno za kmeta. Gotovo je potreben tudi odvetniški stan, tako potreben, da če bi ga ne bilo, bi se ga moralo šele ustvariti. Odvetnik ki brani pravice in drži neomadeževano svojo čast ter jemlje pošteno zaslužen plačilo, je obče spoštovan. Ne more se pa prezreti, da prinese življenski konkurenčni boj seboj tudi izrodke, ki pozabijo na vzvišen namen odvetništva in ne delajo z zavestjo, da branijo pravico in odvrčajo krivico, ampak z zavestjo, da morajo živeti in služiti čim več, če tudi za ceno gmotnega uničenja svojega klijenta.

Književnost.

kn Ravnokar je izšla v založništvu v Ljubljani „Naša družinska pratika“ za leto 1910. z zelo raznovrstno zanimivo vsebino ter mnogimi slikami. Dobiva se od danes nadalje v vseh trgovinah. Cena 24 vin. izvod, po pošti 10 vinarjev več. Kdor bi je ne mogel dobiti pri domačem trgovcu, naj si jo naroči v Ljubljani pri „Katoliški bukvarni“ ali pa v prodajalni „Katol. tiskovnega društva“. Zatevajte povsod našo „Družinsko pratiko“ s podobo sv. Družine. Razprodajalci dobe znaten popust.

Poslano.

Pevski zbor bratovščine sv. C. in Metoda uljudno vabi svoje stare in nove pevce, da se vdeležijo pevske vaje.

Ob enem se naznanja slav. občinstvu, da se bo koncert vršil dne 19. sept. in ne 5. kakor že objavljeno.

Vabi se tudi nove pevske moči, ki se jih sprejema pri pevske vaji.

Trst, dne 11. VIII. 1909.

Z odličnim spoštovanjem

Miloš Švab.

KOLENDARČEK:

Avgust — Veliki srpan.

21. Sobota: Ivana Franciška, vdova; Adolf. Zgod. kol.: osvobojenje Sarajeva leta 1878, * Nadv. Rudolf I. 1858.

22. Nedelja: 12. pobink. (O usmiljenem Samarijanu.) Srce Marijino.

23. Ponedeljek: Filip Ben., spozn. Zgod. kol.: * Jernej Kopitar I. 1780; Mir v Pragi med Avstrijo in Rusijo I. 1806.

24. Torek: Jernej, apostol; Ptolanej škof. Zgod. kol.: šentjernejska noč I. 1572. (Prvi krajec ob 5. jutraj.)

25. Sreda: Ludovik, kr.; Pankracija.

26. Četrtek: Cefirin I. pap., Samuel muč., Zgod. kol.: III. kat shod v Ljubljani leta 1906., bitka na Moravskem polju leta 1278 (Rudolf Habsburški premaga češkega kralja Otokarja.)

27. Petek: Jožef K. spoz. Natalija; 28. Sobota: Avgustin, škof; Henuet, mučenec.

Heršelj pravi, da bo dež, samo da nd bo toče.

NOVA Družinska pratika

za leto 1900

z obilo zanimivo vsebino

— je ravnokar izšla —

in jo je vdobiti v prodajalni

„Katol. tiskovnega društva v Trstu“

v TRSTU, ulica delle Poste 9.

Cena 24 vin. s poštino 34 vin. — Razprodajalcem popust.

Prodajalna

„Katol. tiskovnega društva v Trstu“

priporoča

VELIKO OBLIKO

VŽIGALIC za OBMEJNE SLOVENCE

Cena zavoju K 1.20.

Ziskovine za č. župne urade

priporoča

Prodajalna „kat. tisk. društva“

v TRSTU ulica delle Poste 9.

Dosedaj so na novo natisnjene in je udobiti sledeče:

Dnevnik; Fides Matrimonii; Fides Mortis; Fides Nativitatis et Baptizma; Izkaz plemen. in stalnih najemščin; Izkaz glavnice; Izkaz hranilnih vlog; Izkaz ustan. sv. maš; Nota v smislu „Ne temere“; Nota za ženine in neveste; Liber intentionum; Liber Baptizatorum; Liber Copulatorum; Posnetek računa; Račun; Testimonium status liberi; Testimonium denuntiationum matrimonialium.

Za svete misijone

priporoča prodajalna

katoliškega tiskovnega društva
v TRSTU

lepe misijonske podobice.

KUPUJTE

„Užigalice v korist

obmejnim Slovincem“

in kolek v isti namen. — Oboje je dobiti v prodajalni „Katoliškega tiskovnega društva“

v Trstu, ulica delle Poste 9.

SVOJI K SVOJIM!

SVOJI K SVOJIM!

Uljudno naznanjam sl. občinstvu, č. duhovščini, p. n. učiteljstvu, krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom, kakor tudi raznim čitalnicam in ljudskim knjižnicam, da sem preskrbel svojo

— KNJIGOVEZNICO —

z vsem potrebnim da lahko izvršujem vsa dela od priprostitih do najfinjših. Posebno solidno in ceno vezanje knjig za šolske, ljudske in zasebne knjižnice ter čitalnice. — Vezanje in prevezanje missalov, raznih zapiskov, hranilnih in drugih knjig, ter izvrševanje raznih del, ki spadajo v knjigoveško stroko. Zunanja naročila izvršujem solidno in točno.

ANTON REPENŠEK, knjigovez

TRST. — Ulica Cecilia šte. 9. — TRST.

Slovenec KONRAD SKAZA,
delavnica za vsa cerkvena dela

v St. ULRICH, Gröden (Tirolsko) se najtopleje priporoča za vsa cerkvena dela. Velikanska zaloga sv. razpel. Novi zanimivi slovenski ceniki zastoj in franko. Postrežba solidna in hitra.

Kupite čevlje

pri poštenem slovenskem čevljarskem mojstru

Josipu Stantič

TRST — ulica Rosario št. 2 — TRST
(pri cerkvi sv. Petra v starem mestu.)

Ta mojster vam postreže po domače, z najboljšimi čevlji in po nizki ceni.

ZALOGA

likerjev v sodčih in butilkah

JAKOB PERHAYC

TRST — Via delle Acque — TRST

Veliki izbor vsakovrstnih najfinejših in starih vin v buteljkah.

Postrežba točna. — Cene zmerno. — Se priporoča svojim rojakom za naročbe bodisi na debelo ali na drobno za razne slavnosti, poroke, krste, družinska pogoščenja itd. — Za poletni čas se priporoča malinovec in tamarindo.

Novo pogrebno podjetje

VIA VINCENZO BELLINI ŠT. 13.

Z bogato opremo za vsakovrstni pogreb ter prodajalnico mrtvaških predmetov, raznih vrst vencev, voščenih sveč, umetnih cvetlic, vencev in cvetlic za birmance in novice i. t. d., i. t. d.

se je preselilo

V CORSO ŠT. 49

blizu lekarne Rovis.

LJUDSKA POSOJILNICA IN HRANILNICA

za tržaško občino pri Sv. Ivanu pri Trstu.

Podurad v Trstu, ulica delle Poste 9. Telefon 2110

Sprejema hranilne vloge od vsa- **4 1/2 %** in na 60 dnevno odpoved po 4 3/4 %
kega in jih polmeseč obrestuje po **4 1/2 %** Rentni davek plača hranilnica sama

Za varnost vlog jamčijo udje posolilnice, katerih je sedaj okrog 400, solidarično z vsem svojim premoženjem v znesku nad tri milijone kron. Posojila daje le svojim članom in sicer na poroštvo po 5 3/4 % in na vknjižbo po 5 1/4 %.

Uraduje se v glavnem uradu pri sv. Ivanu vsak delavnik od 5—7 ure zvečer in ob nedeljah od 11—12. ure dopoldne, v poduradu vsak delavnik od 8—11. ure dopoldne in od 3—4 in pol ure popoldne.

Načelstvo.

Prodajalna KATOLIŠKEGA TISKOVNEGA DRUŠTVA

— v TRSTU, ulica delle Poste šte. 9. —

Ima na razpolago razne molitvenike v slovenskem, nemškem in laškem jeziku, podobe male za darilo in velike za okvir, svetinje, rožne vence, kipe in križe raznih velikosti in cen iz kovine in lesene, različni papir pismeni in pisarniški, razni ovitki, šolski zvezki, vse pisarniške potrebščine, trgovske knjige, notici i. t. d., i. t. d.

:: Castito duhovšično opozarjamo posebno ::

na našo zalogo voščenih sveč prav po tovarniški ceni in sicer: pristno voščene kg á K 5.—, I. vrste „Il Santo di Padova“ kg á K 4.40, II. vrste kg á K. 2.40, okinčane sveče kg á K 3.40, ekonomične sveče kg á K 1.80. Odpadki sveč se sprejemajo in plačujejo po kakovosti. V zalogi je kadilo (virh) á kg K 1.20, 2.—, 2.40 ter oglje za kadilnice á kg K 2.—. Stekla za večno luč, stenji za večno luč, vrvice za prižiganje na kilo, ali v zavitkih, prižigalniki (kajfeži) povoskano platno za altarje, tiskovine za č. župne urade dobito istotam.

Sprejemajo se knjigoveška dela po zmerni ceni. Preskrbi se okvirje za razne slike. Razpolagamo z vzorci. Slike: Prešerna, Gregorčiča, Vodnika in Slomška v lepem okvirju á K 7.60. Podoba papeža Pija X v pozlačenem okvirju za K 20.—. Sveče za domačo rabo á 3, 4, 5 in 6 v zavoju ter svečice zvitihi in za božičnice so vedno v zalogi. — Preskrbimo ovitke z poljubnim naslovom.

Obilno obiska in naročil prosi

„Katoliško tiskovno društvo“ v Trstu.

Dobava cerkvenih oblačil in
cerkvenih potrebščin vsake vrste.

Odgovorni urednik: Ivan Rele.

Tiska: L. Herrmanstorfer.

Izda: Katol. tiskovno društvo v Trstu.